

DÉLMAGYARORSZÁG

SZEGEDI Szerkesztőség: Somogyi uca 22. Lom. Telefon: 23-33. - Kiadóhivatal, Könyvtár és jegyiroda: Aradi uca 8. Telefon: 13-00. - Nyomda: Lőw Lipót uca 19. Telefon: 26-34. Távirati és levélcím: Délmagyarország Szeged

Szerda, 1932 május 25
Ara 16 fillér
VIII. évfolyam, 118. sz.

ELŐFIZETÉS: Havonta helyben 3.20 vidéken és Budapesten 3.60, külföldön 6.40 pengő. - Egyes szám ára hétfőnap 10, vasár- és ünnepnap 24 fill. Hirdetések felvétele tartja szerinti. Megjelentik hétfő kivételével naponta reggel

A Speyer-kölcsön és a város

A mai szegedi lapok közlése szerint a város az államtól kéri kölcsön azt a kétszáz ezer pengőt, ami a Speyer-kölcsön esedékes törlesztési részletehez — hiányzik. Amikor a tisztviselőket kell fizetni, akkor a Szeged-Csongrádi segít — mégis csak jó adós lehet a város, hogy három héten belüli visszafizetésre bármilyen hosszú időre kap még kölcsönt, — amikor a Magyar Olasz Banknál kell kamatot fizetni, akkor segít a Salgó, amikor pedig a Speyer-kölcsönre kellene fizetni, akkor az államtól kérünk segítséget. Amíg a város hitelezői segítenek egymáson, addig mi nem jövünk zavarba. Ideje is lenne, ha a város hitelezői megalakitának a kölcsönös segítő szövetséget, — ha a Kereskedelmi Banknál kell fizetnünk, akkor majd a Magyar Olaszról kérünk kölcsönt, amikor a Magyar Olasz szorongat, a Kereskedelmi Banktól kérünk segítséget, Speyert kifizeti a gázgyár, a gázgyári adósságunkat kifizeti Speyer, az Angol Magyar Banknál fennálló tartozásunkra a most jelentkező angoloktól kérünk egy kis pénzt, így azután a városnak nem kell fizetni, mégis minden hitelező megkapja a pénzét. Hogy ennek a kölcsönös segítő, szövetségetnek a Nagy Harang lesz a pénztárosa, az már több, mint valószínű.

Speyerék azonban legalább nyugodtan alhatnak. A csengelei homokra, meg a Fehértóra biztosítva lesz már a telekkönyvi rangsoruk. Ha a város hatóságában lenne egy kis malícia, akkor a szegedi egyetemi épületeket sem mentesítené a bekebelezés győnyörűségétől. Végére is, ahogy Ásóthalmán mondják: *egy a kuckó a kemencével*. S ha már felépítettük az egyetemet, legalább a teherviselés szimbólumából juttassunk neki is valamit. Ha bennünket a kormány arra kényszerít, hogy nyújtsunk telekkönyvi biztosítékot az egyik hitelezőnek, akkor a kormány intenciójának engedelmeskedve törődünk azzal, hogy a hitelezőnk a telekkönyvi biztosítással nyugalomhoz is jusson. Az pedig mégis csak több nyugalmat ad, ha nem a csengelei homokra, amit a szél is el tud fújni és nem a fehértói kárász-iskolák táblázzuk ezt a tartozásunkat, hanem azokra a városi tulajdonban lévő telkekre, amelyeken az egyetem épült.

A Speyer-kölcsönért az állam kezességet vállalt s most a kormány kényszeríti a városokat arra, hogy az ő kezessége alatt felvett kölcsönt ingatlanainak biztossítsák. Ugy lát-szik, nem is a városok felügyeleti hatósága rendelte el ezt, hanem a pénztét féltő kezes. Talán nem is a hitelező ideges, hanem a kezes. A kezes kormány nem viselkedik most kezes bárány módjára. A Speyer bank aligha rendelkezik már egyetlen kötvénnyel is. Nem is a Speyer bank a város hitelezője, hanem a kötvény tulajdonosai. A kötvény ezidőszaki tulajdonosai névértékük 30—32 százalékaért vásárolták össze ezeket a kötvényeket. A törvény korlátain belül mindenki abba fekteti a pénzt, amibe akarja. Akinek pénze van, spekulálhat telekkel, búzával, értékpapírral. Akinek heverő pénze volt, vehetett harminc dollárjával százdolláros címleteket is a Speyer-kötvényekből. Csak éppen nem kell kölcsönbeesnünk azon, ha ezek az új kötvény-

birtokosok nem kapnak harminc dollár befektetés után évi hét és fél dollárt s ekként ezek a szerencsétlenek nem tudják huszonöt-százalékos kamat mellett gyümölcsöztetni pénzeszkőjüket.

Az a körülmény, hogy a városoknak nyújtott Speyer-kölcsönért az állam kezességet vállalt, a hitelezőnek lehetett biztosíték, lehetett könnyebbség és lehetett nyugalom, de az adósnak ne származzék ebből külön teher. Az állam meglehetősen hideg szívvel nézi a városok nehéz helyzetét s azt a verejtékes küzdelmet, amit a hitelező pénzintézetekkel folytatnak. A kormány azonban ne tegyen különbséget a hitelezők között aszerint, hogy kezességet vállalt-e értük az állam, vagy nem. A kormány a felügyeleti jogot gyakorolhatja, de ne gyakorolja a fizetésre, vagy biztosíték nyújtására szorító kezes jogát. A városoknak éppen elég bajuk van a hitelezőkkel, legalább a kezesek ne nehezítsék az adós városok helyzetét.

A hitelező nem panaszkodhatik, ha az ő magatartása okozta az adós helyzetének összeomlását. A Speyer-kölcsön után a városnak majdnem tizenkét százezer pengőt kell fizetni, ha nemcsak a kamatlábat, hanem a leszámítási árfolyamot is számításba vesszük. A Speyer-kölcsönből épült a kisvasút, a kisvasútra évenként négyszáz ezer pengőt kell a városnak ráfizetni. (Még szerencse, hogy a kisvasút a polgármesterünk szerint a világ leg-

jobbán jövedelmező vasútja, mert mit kellene ráfizetni, ha, mondjuk, két-három vasút jövedelmezőbb volna, mint amilyen hasznalhajtó a mienk.) Ez a négyszáz ezer pengő úgy áll elő, hogy nyolcszáz ezer pengőt kell fizetnünk évenként a Speyer-kölcsönre s ebből négyszáz ezer keres csak meg a tanyai vasut. Ha tehát a Speyer-kölcsön törlesztési részleteit a felére leszállítanánk, a Speyer-kölcsönből épített tanyai vasut jövedelméből fizetni tudnánk az annuitás részleteit, mi is jól járnánk, mert tudnánk fizetni s jól iárna hitelezőnk is, mert pénzt kapna.

Amikor komoly pénzügyi kapacitás mondja kedvesen és derűsen, hogy a tőketörlesztés gondolatának felvetésével nem szabad az adósokat irritálni (a hitelezőket már ugysem irritálja semmi), akkor úgy gondoljuk, a kormánynak is sokkal többet kellene azzal törődnie, hogy a városok kamatszolgáltatási kötelezettsége enyhüljön, mint amennyit azzal törődik, hogy a kezessége alatt nyújtott kölcsönből semmi kötelezettség ne háruljon rá. Jogosult lehet a hitelvédelem és indokolt lehet az adósvédelem, de ott még nem tartunk, hogy a kezesvédelemre jusson intézkedés és rendszabály akkor, amikor a városok védelmére nem jut semmi. Pedig azt talán mondani sem kell, hogy a városok védelme egyet jelent a városi polgárság védelmével és — idézhetjük most Klelsberg Kunó grófot, — egyet jelent a magyar kultúra védelmével is.

Herriot a francia kormány élén

Kedden átvette az államügyek irányítását

(Budapesti tudósítónk telefonjelentése.) Párisból jelentik: Herriot, a radikális párt vezére a keddi nappal átvette a francia államügyek irányítását. Miniszterelnöki kinevezése ugyancsak az új parlament összeülése után történik meg, gyakorlatilag azonban Herriot a kedden délután az Elyseeben megtartott konferencia óta Franciaország miniszterelnöke.

A konferencián résztvevett Lebrun elnök, Herriot, Tardieu és Flandin. A hét óra hosszúságú tárgyalás után Herriot arra kérte Tardieut és Flandint, hogy adják át neki a fontosabb államaktákat, hogy azokat áttanulmányozhassa. Ehhez Lebrun elnök is hozzájárult, úgy, hogy Herriot most már a tényleges államhatalom birtokába jutott.

Hillerek a porosz tartománygyűlésen és a bécsi városházán

Ismét a szociáldemokrata Selz lett Bécs polgármestere

(Budapesti tudósítónk telefonjelentése.) Kedden délután összeült az új porosz tartománygyűlés, amelynek — mint ismeretes — a nemzeti szociális párt a legerősebbi pártja. Az ülést igen nagy érdeklődés előzte meg. Általános volt az a meggyőződés, hogy nagy botrányok lesznek, azonban az ülés minden komolyabb incidens nélkül folyt le, csak a kommunisták tüntettek a nemzeti szocialisták ellen.

A formális ülésen úgy határoztak, hogy a szerdai ülésen választják meg a tartománygyűlés elnökét és titkárait. Az est folyamán váratlan fordulat állt be, amennyiben a szociáldemokraták és a nemzeti szocialisták között az elnök- és alelnökválasztás kérdésében meggyőzés jött létre. És pedig, ha a szociáldemokraták az elnökválasztáson a nemzeti szocialista jelöltre szavaznak, akkor a nemzeti szocialisták az első alelnökválasztáson a szociáldemokrata jelöltre szavaznak. Ezután nem két-

séges, hogy a porosz tartománygyűlés elnöksége így fog alakulni: elnök: nemzeti szocialista, I. alelnök szociáldemokrata, II. alelnök centripárti, III. alelnök német nemzeti párti.

Bécsből jelentik: Bécsben is kedden vonult be a városházára a nemzeti szociális párt. Tizenöt náci foglalt helyet az ülésteremben.

A városházát és környékét rendőri készség szűrte meg. A 15 nemzeti szocialista barna Hitleringben vonult fel a Ringen, ahol többszázfőnyi tömeg csatlakozott hozzájuk. A tömeg erősen tüntetett, mire a rendőrség széjjeloszlatta.

Az ülésen Frauenfeld városi tanácsnok, a náci vezére, tiltakozott az ellen, hogy Bécs szociáldemokrata polgármestert válasszon. Felszólalása közben a két párt hívei összeverekedtek a korzón.

A közgyűlés 65 szavazattal ismét a szociáldemokrata Selz doktort, az eddigi polgármestert választotta meg.